

PHÁT TRIỂN MÔ HÌNH HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI DU LỊCH BỀN VỮNG TẠI TỈNH LÂM ĐỒNG

NGUYỄN THỊ LANG

Viện Khoa học xã hội vùng Trung Bộ và Tây Nguyên

Nhận bài ngày 10/5/2026. Sửa chữa xong 12/6/2026. Duyệt đăng 14/6/2026.

Abstract

This article analyzes the current development of agricultural cooperatives associated with tourism in Lam Dong Province. The study shows that the province possesses significant advantages in high-tech agriculture, ecotourism, and indigenous cultural resources for developing this model. Many cooperatives have implemented agritourism, community-based tourism, and OCOP product promotion linked to tourism experiences. However, the development process still faces challenges related to land policies, capital, infrastructure, human resources, and market linkages. Based on these findings, the article proposes several solutions to improve the operational efficiency of cooperatives and promote sustainable agritourism development in Lam Dong Province.

Keywords: Agricultural cooperatives, agritourism, community-based tourism, OCOP products, sustainable tourism.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh tái cơ cấu nền kinh tế và đổi mới mô hình tăng trưởng, các mô hình kinh tế tích hợp đa giá trị ngày càng trở nên quan trọng. Đây là xu hướng phù hợp với yêu cầu phát triển bền vững hiện nay, đặc biệt đối với các địa phương có lợi thế về nông nghiệp và du lịch như Lâm Đồng. Việc phát triển mô hình hợp tác xã (HTX) nông nghiệp gắn với du lịch tại tỉnh không chỉ mang tính định hướng mà còn có ý nghĩa cấp thiết. Năm 2025, GRDP của tỉnh đạt khoảng 6,42%, chưa đạt mục tiêu 8% (Ủy ban nhân dân tỉnh Lâm Đồng, 2025). Điều này cho thấy dư địa tăng trưởng kinh tế còn lớn. Trong đó, nông nghiệp và dịch vụ tăng chưa tương xứng tiềm năng. Điểm sáng là lĩnh vực du lịch đạt hơn 20,7 triệu lượt khách và tiếp tục tăng trưởng tích cực (Ủy ban nhân dân tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 1). Sự chênh lệch này đặt ra yêu cầu tăng liên kết giữa nông nghiệp và du lịch. Mô hình HTX gắn với du lịch có thể tạo thêm giá trị gia tăng và hỗ trợ mục tiêu tăng trưởng. Với lợi thế hơn 107.000 ha nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao (Sở Tài chính tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 1), tỉnh có cơ hội rất lớn trong việc phát triển lĩnh vực này nhưng giá trị thu nhập bình quân trên đất nông nghiệp vẫn còn hạn chế. Việc phát triển mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch giúp chuyển từ sản xuất đơn thuần sang cung cấp trải nghiệm, du khách có thể tham quan và tham gia hoạt động sản xuất. Điều này giúp nâng cao giá trị nông sản, đồng thời giảm phụ thuộc vào biến động thị trường. Mặc dù có nhiều tiềm năng, du lịch nông nghiệp tại Lâm Đồng vẫn phát triển ở quy mô nhỏ, thiếu liên kết và còn gặp nhiều khó khăn về vốn, hạ tầng, đất đai cũng như kỹ năng dịch vụ của người dân. Trong bối cảnh đó, HTX đóng vai trò quan trọng trong tổ chức sản xuất, chuẩn hóa dịch vụ và xây dựng thương hiệu du lịch nông nghiệp. Xuất phát từ thực tiễn nêu trên, bài viết tập trung phân tích thực trạng phát triển mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch tại Lâm Đồng, qua đó nhận diện những kết quả, khó khăn và đề xuất các giải pháp nhằm thúc đẩy phát triển du lịch nông nghiệp theo hướng bền vững.

Email: lang077knh07@gmail.com

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Về phát triển hợp tác xã nông nghiệp gắn với du lịch tại tỉnh Lâm Đồng

2.1.1. Bối cảnh địa phương

Lâm Đồng là một trong những trung tâm du lịch lớn của Việt Nam với lợi thế về khí hậu ôn hòa, tài nguyên sinh thái phong phú và nền nông nghiệp đặc trưng. Các địa danh như Đà Lạt, Bảo Lộc, Lạc Dương cùng hệ thống hồ, rừng và vườn quốc gia đã tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển du lịch nghỉ dưỡng, sinh thái và cộng đồng. Đồng thời, các sản phẩm nông nghiệp như rau, hoa, cà phê và chè cũng là nền tảng quan trọng để phát triển du lịch nông nghiệp gắn với trải nghiệm sản xuất và văn hóa địa phương. Trong cơ cấu kinh tế - xã hội tỉnh Lâm Đồng, ngành Du lịch đóng vai trò là ngành kinh tế mũi nhọn và thúc đẩy sự phục hồi chung của toàn tỉnh. Với lợi thế về khí hậu ôn hòa và nền nông nghiệp công nghệ cao phát triển bậc nhất cả nước, tỉnh chuyển mình mạnh mẽ hướng tới các mô hình du lịch bền vững, trong đó có du lịch canh nông.

Bảng 1: Thống kê tổng lượt khách đến tỉnh Lâm Đồng từ 2019 đến 2025

Năm	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tổng lượt khách	7.150.000	4.000.000	2.493.000	7.000.000	8.650.000	8.410.000	15.255.000
Quốc tế	533.000	120.000	16.889	150.000	400.000	506.000	915.000
Nội địa	6.617.000	3.880.000	2.476.111	5.500.000	8.250.000	7.904.000	14.340.000

Nguồn: Tác giả tổng hợp số liệu từ báo cáo tỉnh Lâm Đồng qua các năm

Số liệu cho thấy sự phát triển của ngành Du lịch tỉnh Lâm Đồng. Sau giai đoạn suy giảm nghiêm trọng do đại dịch (chạm đáy vào năm 2021 với chỉ gần 2,5 triệu lượt khách), đến năm 2025, tổng lượt khách phục vụ đã đạt 20,733 triệu lượt, tăng 18% so với cùng kỳ năm 2024 và vượt 15,2% so với kế hoạch đề ra. Đặc biệt, lượng khách quốc tế năm 2025 đạt 1,287 triệu lượt (Ủy ban nhân dân tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 1), tăng gần 40% so với năm trước, minh chứng cho sức hút trở lại của điểm đến Đà Lạt, Lâm Đồng trên bản đồ du lịch toàn cầu. Để đạt được những con số ấn tượng này, tỉnh đã chú trọng đầu tư đồng bộ đầu tư đồng bộ cơ sở hạ tầng và thực hiện các định hướng chiến lược. *Về hạ tầng lưu trú:* Tính đến cuối năm 2025, toàn tỉnh có 4.240 cơ sở lưu trú với hơn 66.800 phòng, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách. Tỉnh hiện sở hữu 99 khu, điểm du lịch và tham quan, trong đó có 30 điểm đã được công nhận chính thức (Sở Tài chính tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 5) bao gồm các khu du lịch quốc gia và cấp tỉnh. *Về các chính sách:* Chính quyền địa phương đã phê duyệt và triển khai hàng loạt đề án quan trọng như: Đề án Phát triển du lịch cộng đồng, kế hoạch triển khai Kinh tế đêm và tổ chức điều tra, đánh giá tài nguyên du lịch trên địa bàn tỉnh đến năm 2030 (Sở Tài chính tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 17). Việc đẩy mạnh ứng dụng chuyển đổi số và số hóa điểm đến cũng là ưu tiên hàng đầu để nâng cao trải nghiệm khách hàng. Trong bối cảnh đó, HTX đóng vai trò quan trọng trong du lịch nông thôn. Với 25 HTX nông nghiệp gắn du lịch (2023, chiếm 5,8% tổng 430 HTX), tạo việc làm cho 200-300 lao động địa phương và doanh thu bổ sung 10-15% từ du lịch cộng đồng (Văn Việt, 2023). HTX giúp liên kết chuỗi giá trị: nông dân - du lịch - doanh nghiệp, thúc đẩy du lịch bền vững bằng sản phẩm hữu cơ, giảm phụ thuộc xuất khẩu thô. Thông qua việc phát triển sản phẩm hữu cơ, du lịch trải nghiệm và tiêu thụ nông sản tại chỗ, mô hình này góp phần thúc đẩy phát triển du lịch bền vững và giảm phụ thuộc vào xuất khẩu nông sản thô. Tuy nhiên, quy mô và mức độ đóng góp của các HTX hiện vẫn còn hạn chế, đòi hỏi cần có những nghiên cứu và giải pháp phù hợp để nâng cao hiệu quả hoạt động trong thời gian tới. Như vậy, việc phát triển các mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch không chỉ tận dụng diện tích 107.217 ha nông nghiệp công nghệ cao (Ủy ban nhân dân tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 1) của tỉnh mà còn là giải pháp then chốt để đa dạng hóa sản phẩm, kéo dài thời gian lưu trú và tăng mức chi tiêu của du khách, góp phần hiện thực hóa mục tiêu tăng trưởng xanh và bền vững của địa phương.

2.1.2. Các mô hình hợp tác xã nông nghiệp gắn với du lịch điển hình

Hiện nay, mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch tại Lâm Đồng đang từng bước phát triển theo

hướng liên kết sản xuất, dịch vụ và tiêu thụ sản phẩm nhằm nâng cao giá trị gia tăng trong nông nghiệp. Nhiều HTX đã kết hợp hoạt động sản xuất với du lịch trải nghiệm, quảng bá sản phẩm địa phương và khai thác các giá trị văn hóa bản địa. Qua khảo sát thực tế, có thể nhận diện ba nhóm mô hình tiêu biểu đang được triển khai trên địa bàn tỉnh.

a. Mô hình liên minh hợp tác xã đa ngành: Đây là mô hình phát triển theo hướng hình thành hệ sinh thái nông nghiệp dịch vụ nhằm tạo chuỗi giá trị khép kín phục vụ du khách. Đơn vị tiêu biểu là Liên minh HTX Nông nghiệp xanh Đà Lạt, được thành lập vào tháng 4/2025 với sự tham gia của 05 hợp tác xã thành viên (Sở Công thương tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 3). Các đơn vị trong liên minh hoạt động ở nhiều lĩnh vực khác nhau như sản xuất, chế biến và kinh doanh nông sản; bán lẻ lương thực; dịch vụ ăn uống và các dịch vụ hỗ trợ tổng hợp. Nhiều HTX đã xây dựng được các mô hình trải nghiệm đặc trưng gắn với lợi thế nông nghiệp và văn hóa địa phương như: HTX dịch vụ nông nghiệp tổng hợp Măng Lin phát triển mô hình du lịch canh nông kết hợp tham quan trang trại, trải nghiệm nông nghiệp công nghệ cao và check-in cảnh quan sinh thái (Văn Việt, 2023). Mô hình này không chỉ thu hút lượng lớn khách du lịch mà còn tạo việc làm ổn định cho hàng chục lao động địa phương với mức thu nhập khoảng 7-8 triệu đồng/người/tháng hay như HTX Dịch vụ nông nghiệp tổng hợp Liên Hằng phát triển mô hình trồng dâu hữu cơ kết hợp tham quan quy trình sơ chế, đóng gói nông sản tại xưởng (Văn Việt, 2023). Hằng năm, HTX đón nhiều đoàn sinh viên, khách du lịch trong và ngoài nước đến tham quan, nghiên cứu và trải nghiệm thực tế, qua đó góp phần quảng bá sản phẩm nông nghiệp công nghệ cao và nâng cao giá trị hàng hóa cho thành viên HTX. Điểm nổi bật của các mô hình này là khả năng liên kết nội bộ giữa các HTX thành viên. Nông sản sạch do các HTX sản xuất trở thành nguồn nguyên liệu phục vụ cho hoạt động ẩm thực, trải nghiệm và tiêu dùng du lịch. Qua đó hình thành chuỗi giá trị “từ nông trại đến bàn ăn”, giúp nâng cao giá trị nông sản và tăng khả năng tiêu thụ tại chỗ. Ngoài hiệu quả kinh tế, mô hình còn góp phần xây dựng thương hiệu du lịch nông nghiệp cho địa phương.

b. Mô hình hợp tác xã du lịch cộng đồng: Mô hình này phát triển chủ yếu tại các khu vực đồng bào DTTS, nơi HTX đóng vai trò quản lý tài nguyên du lịch cộng đồng và điều phối lợi ích giữa các thành viên. Các đơn vị tiêu biểu như: HTX dịch vụ nông nghiệp và du lịch Đa Nhặt; HTX dược liệu và du lịch Đa Nhím; HTX cà phê Arabica Chappi Lạc Dương. Các HTX này tập trung khai thác giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào địa phương, kết hợp với hoạt động sản xuất nông nghiệp và du lịch trải nghiệm. Nhiều mô hình gắn với không gian công cộng, nghề thủ công truyền thống, văn hóa cà phê và trải nghiệm canh tác nông nghiệp đặc trưng của địa phương. Qua đó, góp phần đa dạng hóa sản phẩm du lịch, nâng cao thu nhập cho người dân và quảng bá bản sắc văn hóa vùng DTTS tại Lâm Đồng. Khác với hình thức du lịch tự phát trước đây, mô hình HTX giúp tổ chức hoạt động du lịch theo hướng đồng bộ hơn.

Năm 2025, tỷ lệ hộ nghèo toàn tỉnh Lâm Đồng giảm 0,87%, riêng khu vực đồng bào DTTS giảm 2,12% (Ủy ban nhân dân tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 4). Kết quả cho thấy các mô hình du lịch cộng đồng gắn với HTX đã bước đầu tạo tác động tích cực đối với sinh kế của người dân địa phương. Thông qua hoạt động du lịch, nhiều lao động nông thôn có thêm việc làm và nguồn thu nhập ngoài sản xuất nông nghiệp. Mô hình còn góp phần khai thác giá trị văn hóa địa phương, nâng cao đời sống và thúc đẩy giảm nghèo bền vững tại các vùng DTTS.

c. Mô hình hợp tác xã tiêu dùng và đặc sản gắn với sản phẩm OCOP: Mô hình HTX tiêu dùng và đặc sản gắn với sản phẩm OCOP được triển khai nhằm kết nối giữa sản phẩm nông nghiệp địa phương với thị trường du lịch thông qua hệ thống điểm giới thiệu sản phẩm, không gian trải nghiệm và các nền tảng thương mại điện tử. Cơ sở triển khai của mô hình được thực hiện theo Quyết định số 327/QĐ-UBND ngày 26/02/2024 của UBND tỉnh Lâm Đồng về Đề án “Xây dựng và phát triển hợp tác xã tiêu dùng” (Sở Công thương tỉnh Lâm Đồng, 2025). Đề án hướng đến phát triển các hợp tác xã theo hướng hiện đại, tăng cường liên kết tiêu thụ sản phẩm, mở rộng thị trường và nâng cao khả năng cạnh tranh cho kinh tế tập thể. Một số đơn vị tiêu biểu hiện nay gồm: HTX nông nghiệp thương mại Bình Tiến; HTX Song Vũ; HTX Vườn Nhà Đà Lạt; HTX Quản lý chợ Đà Loan. Các hợp tác xã này hoạt động theo hướng cung ứng nông sản, đặc sản và các sản phẩm OCOP phục vụ nhu cầu của người dân và khách du lịch. Bên

cạnh hoạt động kinh doanh truyền thống, nhiều HTX đã kết hợp giữa tiêu thụ sản phẩm với phát triển du lịch trải nghiệm. Các sản phẩm OCOP đạt từ 4 sao trở lên như trà, cà phê, rượu vang và đặc sản địa phương được khai thác như một phần của sản phẩm du lịch. Du khách không chỉ mua sản phẩm mà còn được tham quan quy trình sản xuất, trải nghiệm chế biến và thưởng thức sản phẩm tại chỗ. Một số điểm du lịch canh nông trên địa bàn tỉnh đã hình thành mô hình kết hợp giữa tham quan trang trại, trải nghiệm sản xuất với giới thiệu sản phẩm OCOP. Ngoài hiệu quả kinh tế, mô hình còn thúc đẩy chuyển đổi số trong hoạt động của HTX thông qua bán hàng trực tuyến, quảng bá sản phẩm trên mạng xã hội và kết nối với các sàn thương mại điện tử. Qua đó, các HTX từng bước mở rộng thị trường ngoài địa phương và nâng cao năng lực cạnh tranh trong bối cảnh phát triển kinh tế số.

2.1.3. Các hoạt động hỗ trợ của tỉnh Lâm Đồng

Trong năm 2025, tỉnh Lâm Đồng đã triển khai nhiều hoạt động hỗ trợ nhằm thúc đẩy phát triển mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch. Bên cạnh việc ban hành các đề án về phát triển du lịch cộng đồng, kinh tế đêm và HTX tiêu dùng, địa phương còn đẩy mạnh tập huấn nghiệp vụ du lịch, kỹ năng bán hàng và ứng dụng thương mại điện tử cho thành viên HTX. Đồng thời, các HTX được hỗ trợ tham gia hội chợ xúc tiến thương mại, quảng bá sản phẩm OCOP và kết nối với doanh nghiệp lữ hành nhằm mở rộng thị trường tiêu thụ và nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch nông nghiệp, cụ thể như sau:

a. *Đào tạo nghiệp vụ du lịch cho người lao động*: Thực tế triển khai tại Lâm Đồng cho thấy, dù có lợi thế về cảnh quan và nông sản nhưng phần lớn thành viên HTX nông nghiệp có xuất phát điểm là nông dân nên còn thiếu hụt kinh nghiệm và kiến thức nghiệp vụ du lịch chuyên nghiệp. Tỉnh đã tổ chức các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ du lịch dành riêng cho người lao động tại các đơn vị kinh doanh du lịch, bao gồm cả các HTX có hoạt động du lịch canh nông trên địa bàn tỉnh. Nội dung được tập trung vào việc thay đổi tư duy từ sản xuất nông nghiệp thuần túy sang phục vụ du khách, nâng cao kỹ năng giao tiếp, nghiệp vụ hướng dẫn tại chỗ và kỹ năng quản lý dịch vụ lưu trú, ăn uống.

b. *Đào tạo kỹ năng bán hàng qua thương mại điện tử (TMĐT)*: Thương mại điện tử được xem là “cánh tay nối dài” giúp các HTX nông nghiệp gắn với du lịch quảng bá điểm đến và tiêu thụ đặc sản OCOP trực tiếp cho du khách. Trong năm 2025, tỉnh đã tổ chức được 04 lớp tập huấn về TMĐT (Sở Công thương tỉnh Lâm Đồng, 2025, tr. 2). Các lớp này không chỉ phổ biến chủ trương, chính sách mà còn đào tạo thực hành các kỹ năng thiết yếu. Đồng thời, tỉnh đã hỗ trợ các HTX đưa sản phẩm lên sàn thương mại điện tử riêng của tỉnh và đẩy mạnh truyền thông quảng bá giới thiệu sản phẩm thông qua các nền tảng số. Hoạt động này giúp nâng cao giá trị sản phẩm OCOP và đặc sản địa phương, tạo ra nguồn thu bền vững cho thành viên HTX bên cạnh doanh thu từ vé tham quan. Nhìn chung, các hoạt động hỗ trợ đào tạo đã bám sát thực tiễn “thiếu và yếu” của các HTX hiện nay. Tuy nhiên, để phát triển bền vững, các lớp tập huấn cần được tổ chức thường xuyên hơn và đi sâu vào đặc thù của từng loại hình du lịch (du lịch canh nông, du lịch cộng đồng) để người dân thực sự trở thành những “đại sứ du lịch” trên chính mảnh đất của mình.

2.2. Những khó khăn và điểm nghẽn

Mặc dù mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch tại Lâm Đồng đã có những bước phát triển tích cực, song quá trình triển khai vẫn gặp nhiều khó khăn và điểm nghẽn cả về cơ chế, nguồn lực và năng lực tổ chức thực hiện.

2.2.1. Vướng mắc về pháp lý và đất đai

Đây được xem là rào cản lớn nhất đối với quá trình phát triển du lịch canh nông và du lịch nông nghiệp tại Lâm Đồng hiện nay. Phần lớn các mô hình du lịch trải nghiệm được triển khai trên đất nông nghiệp. Tuy nhiên, hoạt động du lịch lại cần đầu tư các công trình phục vụ như bãi đỗ xe, khu lưu trú, nhà vệ sinh, nhà chờ và khu trưng bày sản phẩm. Trong khi đó, quy định về chuyển đổi mục đích sử dụng đất và xây dựng công trình trên đất nông nghiệp còn nhiều bất cập và thiếu hướng dẫn cụ thể. Theo thống kê, toàn tỉnh Lâm Đồng hiện có 33 điểm du lịch canh nông được công nhận với tổng vốn đầu tư khoảng 377 tỷ đồng trên diện tích hơn 300 ha (Tuờng Minh, 2025). Tuy nhiên, nhiều mô hình vẫn gặp khó khăn trong quá trình hoàn thiện hạ tầng do vướng các quy định liên quan đến quy hoạch đất đai và cấp phép xây dựng. Thực tế này khiến nhiều HTX chưa mạnh dạn đầu tư dài hạn hoặc chỉ phát triển ở quy mô nhỏ,

mang tính tự phát, thiếu đồng bộ và khó mở rộng thành sản phẩm du lịch chuyên nghiệp.

2.2.2. Hạn chế về nguồn vốn và cơ sở hạ tầng

Phần lớn HTX nông nghiệp tại Lâm Đồng có quy mô nhỏ, năng lực tài chính hạn chế và phụ thuộc chủ yếu vào vốn tự có của thành viên. Trong khi đó, mô hình du lịch nông nghiệp đòi hỏi chi phí đầu tư khá lớn cho cơ sở vật chất, cảnh quan, khu trải nghiệm và hệ thống dịch vụ phục vụ khách du lịch. Nhiều HTX khó tiếp cận nguồn vốn tín dụng do tài sản thế chấp chủ yếu là đất nông nghiệp, giá trị thấp và thủ tục vay vốn còn phức tạp. Điều này làm hạn chế khả năng đầu tư bài bản và nâng cấp hạ tầng phục vụ du lịch. Đồng thời, hạ tầng tại nhiều khu vực nông thôn còn thiếu đồng bộ. Một số tuyến giao thông kết nối đến điểm du lịch còn nhỏ hẹp; hệ thống bãi đỗ xe, nhà vệ sinh công cộng và các tiện ích phục vụ khách du lịch chưa đáp ứng nhu cầu thực tế. Đây là yếu tố ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng trải nghiệm và khả năng lưu trú dài ngày của du khách.

2.2.3. Hạn chế về chất lượng nguồn nhân lực

Nguồn nhân lực là một trong những yếu tố quyết định đến hiệu quả hoạt động du lịch. Tuy nhiên, tại nhiều HTX, người dân vẫn chủ yếu xuất phát từ sản xuất nông nghiệp truyền thống nên thiếu kỹ năng chuyên môn về du lịch, quản trị dịch vụ và giao tiếp với khách hàng. Nhiều hoạt động du lịch hiện vẫn mang tính tự phát, chưa có quy trình phục vụ chuyên nghiệp. Khả năng ngoại ngữ, kỹ năng truyền thông số và ứng dụng công nghệ của thành viên HTX còn hạn chế. Điều này ảnh hưởng đến khả năng quảng bá sản phẩm và tiếp cận thị trường khách quốc tế. Ngoài ra, đội ngũ quản lý HTX phần lớn chưa được đào tạo chuyên sâu về quản trị du lịch cộng đồng hoặc vận hành mô hình kinh tế tích hợp. Việc thiếu nhân lực chất lượng cao khiến nhiều mô hình khó xây dựng chiến lược phát triển dài hạn và nâng cao năng lực cạnh tranh.

2.2.4. Sản phẩm du lịch còn trùng lặp và thiếu tính đặc trưng

Một số mô hình du lịch nông nghiệp tại Lâm Đồng hiện nay vẫn tập trung chủ yếu vào tham quan vườn rau, vườn hoa hoặc trải nghiệm thu hoạch nông sản. Nội dung trải nghiệm còn đơn giản, thiếu chiều sâu văn hóa và chưa tạo được dấu ấn riêng biệt giữa các điểm đến.

Tình trạng phát triển sản phẩm theo xu hướng “sao chép mô hình” khiến nhiều HTX có sản phẩm tương đồng, thiếu sự khác biệt và khó giữ chân khách lưu trú dài ngày. Trong khi đó, du khách ngày càng có xu hướng tìm kiếm các trải nghiệm đặc sắc, mang tính bản địa và tương tác thực tế cao hơn. Mặc dù tỉnh có lợi thế lớn về văn hóa dân tộc, cà phê đặc sản, nông nghiệp công nghệ cao và sản phẩm OCOP, song việc tích hợp các yếu tố này vào sản phẩm du lịch vẫn chưa đồng đều giữa các HTX. Điều này làm giảm khả năng hình thành chuỗi giá trị du lịch đặc trưng cho từng địa phương.

2.2.5. Hạn chế trong liên kết thị trường và chuyển đổi số

Sự liên kết giữa các HTX với doanh nghiệp lữ hành, cơ sở lưu trú và các đơn vị truyền thông du lịch còn lỏng lẻo. Phần lớn HTX vẫn hoạt động riêng lẻ, thiếu các tour tuyến liên kết và chưa xây dựng được hệ thống khách hàng ổn định.

Quá trình chuyển đổi số trong hoạt động quảng bá và kinh doanh còn chậm. Nhiều HTX chưa khai thác hiệu quả các nền tảng mạng xã hội, sàn thương mại điện tử hoặc hệ thống đặt dịch vụ trực tuyến. Điều này làm hạn chế khả năng tiếp cận khách hàng ngoài tỉnh và thị trường quốc tế. Hiện nay, du lịch ngày càng phụ thuộc vào nền tảng số và truyền thông trực tuyến, đây là điểm nghẽn lớn ảnh hưởng đến khả năng mở rộng thị trường và nâng cao năng lực cạnh tranh của các HTX du lịch nông nghiệp tại Lâm Đồng.

2.3. Giải pháp thúc đẩy mô hình hợp tác xã nông nghiệp gắn với du lịch tại tỉnh Lâm Đồng

Để nâng cao hiệu quả hoạt động của các HTX nông nghiệp gắn với du lịch, trước hết cần tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách hỗ trợ, đặc biệt là tháo gỡ các vướng mắc về đất đai, xây dựng công trình phục vụ du lịch trên đất nông nghiệp, đồng thời có chính sách tín dụng ưu đãi và hỗ trợ đầu tư hạ tầng cho các HTX. Cần lựa chọn và hỗ trợ xây dựng các HTX có tiềm năng trở thành mô hình điểm về du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái và du lịch canh nông; đồng thời tăng cường liên kết giữa HTX với doanh nghiệp lữ hành, cơ sở lưu trú và các địa phương để hình thành chuỗi giá trị và ổn định nguồn khách.

Tỉnh cần đẩy mạnh đào tạo nguồn nhân lực cho các HTX về quản lý du lịch, kỹ năng phục vụ khách, ứng dụng công nghệ số và thương mại điện tử. Song song với đó là phát triển các sản phẩm du lịch đặc trưng gắn với nông nghiệp công nghệ cao, văn hóa bản địa và sản phẩm OCOP nhằm nâng cao sức hấp dẫn của điểm đến. Cuối cùng cần thúc đẩy chuyển đổi số trong hoạt động quảng bá, kinh doanh và kết nối thị trường; phát huy vai trò của Liên minh HTX tỉnh trong việc tư vấn, xúc tiến thương mại và kết nối các HTX với doanh nghiệp du lịch, góp phần phát triển mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch theo hướng chuyên nghiệp và bền vững.

3. Kết luận

Mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch đang trở thành hướng phát triển phù hợp tại Lâm Đồng trong bối cảnh phát triển kinh tế xanh và kinh tế đa giá trị. Sự kết hợp giữa sản xuất nông nghiệp, văn hóa bản địa và du lịch trải nghiệm không chỉ nâng cao giá trị nông sản mà còn tạo việc làm, tăng thu nhập cho người dân, góp phần thúc đẩy phát triển du lịch bền vững. Thực tế tại tỉnh cho thấy nhiều HTX đã từng bước hình thành các mô hình du lịch canh nông, du lịch cộng đồng và du lịch sinh thái gắn với sản phẩm OCOP, nông nghiệp công nghệ cao và văn hóa dân tộc địa phương. Tuy nhiên, quá trình phát triển vẫn còn gặp nhiều khó khăn về cơ chế pháp lý, nguồn vốn, chất lượng nguồn nhân lực, cơ sở hạ tầng và khả năng liên kết thị trường. Vì vậy, để phát triển bền vững mô hình HTX nông nghiệp gắn với du lịch, cần đồng bộ các giải pháp về hoàn thiện chính sách, hỗ trợ vốn và hạ tầng, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, phát triển sản phẩm đặc trưng, đẩy mạnh chuyển đổi số và tăng cường liên kết thị trường. Đây là cơ sở quan trọng để Lâm Đồng khai thác hiệu quả tiềm năng nông nghiệp và du lịch, hướng tới mục tiêu phát triển kinh tế bền vững.

Ghi chú

(*) Bài viết là sản phẩm của nhiệm vụ khoa học cấp Bộ năm 2025-2026 “Phát triển du lịch bền vững ở một số tỉnh Tây Nguyên từ năm 2017 đến năm 2025” (MSNV: KHXXH/NV/2025-109) do Viện Hàn Lâm Khoa học xã hội Việt Nam chủ trì, chủ nhiệm TS. Nguyễn Tất Thịnh.

Tài liệu tham khảo

Đoàn Mạnh Cường. (2020). *Phát triển du lịch nông nghiệp gắn với Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới theo hướng bền vững (phần 1)*. Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam. <https://vietnamtourism.gov.vn/post/33568>.

Sở Công Thương tỉnh Lâm Đồng (2025). *Báo cáo tình hình phát triển kinh tế tập thể, hợp tác xã ngành Công Thương năm 2025 và kế hoạch năm 2026*.

Sở Tài chính tỉnh Lâm Đồng. (2025). *Báo cáo tình hình thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng an ninh tháng 10 và 10 tháng đầu năm; nhiệm vụ, giải pháp trong thời gian tới*.

Tường Minh (2025). *Tập trung gỡ khó cho mô hình du lịch canh nông*. <https://nhandan.vn/tap-trung-go-kho-cho-mo-hinh-du-lich-can-nong-post857396.html>.

Ủy ban nhân dân tỉnh Lâm Đồng (2025). *Báo cáo tóm tắt tình hình thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2025; triển khai nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm năm 2026*.

Văn Việt (2023). *Mô hình hợp tác xã phát triển du lịch cộng đồng*. <https://lamdong.gov.vn/sites/tdkt/tintuc/tinhoatdong/SitePages/Mo-hinh-hop-tac-xa-phat-trien-du-lich-cong-dong.aspx>.

Vũ Mạnh Hùng (2022). *Hợp tác xã nông nghiệp ở một số nước trên thế giới*. *Tạp chí Cộng sản*, 4, 186-196.